

Kontaktinformasjon til forlag og forfattere står i pressemappe 2018 på www.brageprisen.no

Ytterligere opplysninger fås ved henvendelse til:

- Siri Ekestad Bauge, sekretariatet, 40 89 03 15
- Kari Marstein, Bragerådets leder, 415 29 707

Vinnerne av Brageprisen 2018

Årets Bragepriser ble delt ut torsdag 22. november under en festforestilling i Dansens hus.

Skjønnlitteratur

Tittel: Når landet mørknar

Forfatter: Tore Kvæven

Forlag: Det Norske Samlaget

Gjennom et rikt og lekent språk maler Tore Kvæven fram en både dramatisk og magisk vakker fortelling fra vikingtidens Grønland. Året er 1293, og i flere mannsaldre har vikingene levd godt av jakt og fiske i det grønlandske kystlandskapet. Men hvalrossen, dette havdyret som er selve fundamentet i landets velstand, er stadig sjeldnere å se. Handelsbåtene fra Norge og Island uteblir. Grønlands storhetstid er med andre ord på hell når femten år gamle Arnar Vilhjalmsson ror ut på sin første hvalrossjakt. Gjennom ham beskriver Kvæven en allmennmenneskelig søken etter kjærlighet og framtidsdrømmer – og seg selv. Fornemmelsen av økende isolasjon og trussel om undergang, kan relateres til vår egen tids frykt for uopprettelige endringer i klima og dyreliv. Kvæven drar opp et stort lerret, og viser imponerende kunnskap om vikingenes kultur og hverdag. Ætt står mot ætt, tro mot tro. Mennesker kjemper mot hverandre og mot naturen. Forfatteren dikter fram byttedyrenes frykt i møte med jegeren og isbjørnens sult der den svømmer med det bunnløse havet under seg. Selv dødt treverk får liv gjennom forfatterens språk, som er en fest å lese. *Når landet mørknar* er en mesterlig kjærlighetserklæring til naturen og livet, og etterlater leseren med et ønske om å få lese mer.

Barne- og ungdomsbøker

Tittel: Elven

Forfatter: Anna Fiske

Forlag: Cappelen Damm

Anna Fiske har skapt si eiga rås i det norske barnelitterære landskapet. Bøkene til Fiske har i fleire år lukkast med å gjere baksider til framsider og sjå under overflata der andre ser bølger eller trygg is. *Elven* er nettopp ei slik forteljing: Helena opplever brutal utanforskap både på heimebane og ute hos jamaldringane. Fiske skildrar like mykje med tekst og bilde eit ugjestmildt vinterlandskap av iskald mobbing og indre uro som trykker hovudpersonen ned gjennom tynn-isen. Men *Elven* er òg eit nært portrett av eit ungt kunstnarsinn som skal finne si eiga stemme midt opp i alt dette. Lesaren tek del i Helenas sterke modningsprosess, metaforisk skildra som ei vårløysing: "Nesten all snøen har smeltet i løpet av natten, sånn er det, plutselig kan allting forandres" skriv Fiske, som klarer kunststykket å gjere eit nyansert og symboltungt bildespråk så intuitivt og treffsikkert at lesaren nærast kjenner det på kroppen når is-slottet gradvis smeltar, fargane kjem fram og Helena endeleg maktar å ta meir plass. Dette er ein brennande intens melodi ein ikkje kan skru av, ein vakker komposisjon med poetisk vidd og spanande dramaturgi. *Elven* er eit uomgjengeleg smelteverk i forfattarskapen til Fiske.

Sakprosa

Tittel: Hvem sa hva?

Forfatter: Helene Uri

Forlag: Gyldendal

Kvinner sier: «Penal! Fine du! Lekreste genseren!» og mannen i badstua: «Vi er fire karer som hygger oss en times tid... vi sier; Vi møtes i varmen neste mandag også.» Ikke noe om «koselig». Helene Uris nye bok om kvinner og menn og språk utgis med det klassiske bokdesignet fra «Hvem hva hvor»-serien. Med bakgrunn som språkviter og velskrivende forfatter tar hun utgangspunkt i omfattende forskning, og har selv gjort egne undersøkelser - tellet opp omtale av kvinner og menn i aviser og andre medier, sett på omtale av kjønn i nekrologer og en tankevekkende skjevfordeling i litteraturpriser, biografier, barne- og ungdomslitteratur, og viser kjønnede ord i svært ulike tekster.

Det er en ambisiøs bok, med et vell av overbevisende og nedslående fakta og morsomme anekdoter. Er språket og virkeligheten så skjev når det gjelder menn og kvinner? Helene Uri er en allsidig forfatter. Denne gangen briljerer hun på sakprosafeltet med sin elegante kombinasjon av språklig fagkompetanse og evne til å spille på alle tangenter – sakkunnskap, varm humor, spiss ironi og hjertelige og smertelige observasjoner. Alt formulert godt, i en stringent struktur. En språklig urkraft par excellence.

Åpen klasse: Populærvitenskap for voksne og barn/ungdom

Tittel: Menneskets grunnstoffer

Forfatter: Anja Røyne

Forlag: Kagge Forlag

Hvor kommer grunnstoffene fra, og kan vi bruke dem opp? Anja Røyne har en original vri når hun skriver bok om selve byggeklossene som vi og hele verden er laget av. Med spørsmål som «kan vi gå tomme for jern?» og «finnes det nok sand?» ledes leseren inn i diskusjoner om verdens ressurser på mikro- og makronivå, og hvordan alt henger sammen i universet. Fysikeren skriver i et tydelig språk, hele tiden med en uredd evne til å gå inn i de store spørsmålene som angår oss alle, noe som løfter boken opp til et eksistensielt nivå, samtidig som hun forbinder fysikk med leserens dagligliv. Boken starter og slutter med verdensrommet, der grunnstoffene kom fra, og der vi muligens kan hente ressurser en gang i en fjern fremtid. Men samtidig er boken trygt forankret på vår egen planet, og har som budskap å forklare hvordan vi må ta vare på den kloden med de grunnstoffene vi har. Slik gjør den atomfysikk direkte relevant for leseren, og dette er blitt en bok som elegant forener de minste partiklene med de største spørsmålene.

Hedersprisen 2017

Klaus Hagerup

Forfatteren har uttalt følgende om seg selv:

«Min mor var forfatter, min far skrev barnebøker og min bror debuterte med en samling skisser da han var femten år gammel. Med så mye skriving rundt meg, var jeg fast bestemt på at jeg i alle fall ikke skulle bli forfatter når jeg ble stor. Et treigere yrke kunne jeg vanskelig tenke meg.»

Årets hedersprisvinner er først og fremst en fremragende forteller, uansett sjanger, uavhengig av form og format. En intens fortellerglede – og formidabel formidlingsevne er gjenkjennelig i tekstene. Med en mildt insisterende stemme, gjenkjennelig og personlig med stor omsorg og raushet for karakterene sine. Karakteristisk for forfatteren er den uløselige blandingen av dypt alvor og ellevill humor. Og grunnlaget for humoren kan paradoksalt nok være at forfatteren tar sine karakterer, som ofte kan være outsiders, så grunnleggende på alvor. Vi har med en kunstner å gjøre som kan trylle frem latter - som gråtens

forløsende tvillingsjel, og omvendt. Det er fristende å sitere Jens Bjørneboe: ***Hele kunsten å lære seg å leve betyr å holde fast på latteren.***

Forfatteren har skrevet film, skuespill, fjernsynsserier, hørespill, romaner, noveller og dikt og har en imponerende produksjon bak seg, både som dramatiker og som skjønnlitterær forfatter. Fra slutten av 80-tallet har han først og fremst markert seg som romanforfatter og har mottatt flere litterære priser for bøkene sine, og er oversatt til flere språk. Forfatteren henvender seg til lesere i alle aldre, men det er spesielt med barne- og ungdomsbøkene han trer frem som en av våre aller største skrivekunstnere. Det er fortellinger med undring, fantasi og energi og upåtvungen klokskap, og nesten alltid med en gjenkjennelig språklig lekenhet.

Hedersprisvinneren er en av de få som skriver all alder-litteratur. Han har en unik evne til å formidle barne- og ungdomsperspektivet innsiktsfullt, troverdig, ømt, og veldig ofte vidunderlig humoristisk, og på en slik måte at fortellingene også treffer den voksne leseren midt i hjertet.

Årets hedersprisvinner er Klaus Hagerup.